

SZILIKÁTTECHNIKA

Az építőanyag-ipar 2001. évi teljesítménye

Székely László

Gazdasági Minisztérium

Az építőanyag-ipar (egyéb nemfém ásványi termékek gyártása) 5 fő feletti vállalkozásainak összesítése alapján 2001. éves termelési értéke folyó áron 324,5 milliárd forint volt. Ez a mennyiség – összehasonlító árszinten – 6,3%-kal magasabb, mint egy évvel korábban (280,1).

A termelés – a tavalyi év azonos időszakához viszonyítva – januárban 19,8%-kal, februárban 2,7%-kal, áprilisban 12%-kal, májusban 13,1%-kal, júniusban 4,2%-kal, júliusban 18,4%-kal, augusztusban 8,6%-kal, szeptemberben 10,0%-kal, októberben 2,8%-kal volt magasabb, mint egy évvel korábban; márciusban 3%-kal, novemberben 2,2%-kal, decemberben 7,2%-kal csökkent a termelés.

A növekedés okai között feltétlenül meg kell említeni, hogy teljesülni látszik a kormányzat azon terve, amely az építési kedv jelentős növelését, vagyis a kiadott építési engedélyek számának jelentős emelését tűzte ki célul erre az évre. Ugyanis a KSH 2001. éves összesítése szerint 7%-kal nőtt az új építési engedélyek száma az előző év hasonló időszakához képest. Az engedélyek 67%-át csa-

ládi házak építésére, 10%-át a már meglévő házak bővítésére adták ki.

Az elkészült lakásokat tekintve nagyon jelentős a felendülés, hiszen 28 054 lakást vettek használatba, ami a tavalyi év bázisszintjét 30%-kal haladta meg.

Az építőanyag-ipar 2001. évi *összes értékesítése* folyó áron 319,6 milliárd forint volt, ami 4,5%-kal magasabb, mint 2000. év hasonló időszakában.

A *belföldi értékesítés* (236,2 milliárd forint) 9,0%-kal növekedett, az *exportértékesítés* (83,4 milliárd forint) 6,4%-kal csökkent az előző év hasonló időszakához viszonyítva.

A 2001. évi termelés és az összes értékesítés szakágazatonkénti adatait az *1. táblázat*; az összes értékesítés és ezen belül a belföldi és exportértékesítés havonkénti adatait a *2. táblázat*; az összes értékesítésen belül a belföldi és exportértékesítést szakágazatonkénti bontásban a *3. táblázat*; az egyes kiemelt építőanyag-ipari alágazatok termelési mennyiségeit, belföldi és exportértékesítési adatait a *4. táblázat* szemlélteti.

1. táblázat

A termelés és az összes értékesítés 2001. évi szakágazatonkénti adatai

Ágazat	Termelés		Összes értékesítés	
	millió Ft	index %*	millió Ft	index %*
261. Üveg, üvegttermékek gyártása	54 513	96,2	54 504	97,7
262. Kerámiatermékek gyártása	44 207	102,4	42 703	99,5
263. Kerámiacsempe, -lap gyártása	7 529	96,9	7 269	92,6
264. Égetett agyag építőanyag gyártása	41 790	120,9	40 061	111,4
265. Cement, mész, gipsz gyártása	51 932	107,6	51 589	107,0
266. Beton-, gipsz-, cementtermékek gyártása	71 506	95,3	71 156	94,6
267. Kőmegmunkálás	2 041	130,7	1 996	130,4
268. Máshová nem sorolt egyéb nemfém termékek gyártása	51 012	133,7	50 366	131,1
26. Összesen	324 530	106,3	319 644	104,5

* Előző év azonos időszaka = 100%

2. táblázat

Az összes értékesítés, ezen belül a belföldi és exportértékesítés havonkénti adatai

2001.	Összes értékesítés		Belföldi értékesítés		Export-értékesítés	
	millió Ft	index*	millió Ft	index*	millió Ft	index*
Január	15 986	118,3	10 038	129,8	5 947	103,0
Február	18 642	100,5	11 846	99,4	6 796	102,4
Március	23 081	90,5	15 332	90,9	7 749	89,8
Április	24 836	109,9	17 826	112,1	7 010	104,6
Május	32 622	114,3	23 943	116,0	8 679	109,8
Június	29 335	101,6	22 216	104,7	7 119	92,8
Július	30 759	114,9	24 035	124,3	6 725	90,5
Augusztus	32 358	107,9	25 763	114,5	6 595	88,0
Szeptember	32 141	106,0	24 677	112,1	7 464	90,0
Október	33 375	103,4	25 290	107,6	8 085	92,0
November	28 547	97,6	21 762	103,0	6 785	83,4
December	17 962	91,1	13 484	96,4	4 478	78,2
Összesen	319 644	104,5	236 215	109,0	83 429	83,4

* Előző év azonos időszaka = 100%

3. táblázat

Az összes értékesítésen belül a belföldi és az exportértékesítés szakágazatonkénti bontásban

Ágazat	Termelés		Összes értékesítés	
	millió Ft	index %*	millió Ft	index %*
261. Üveg, üvegtermékek gyártása	24 353	95,9	30 151	99,2
262. Kerámiatermékek gyártása	16 725	108,8	25 978	94,2
263. Kerámiaacempe, -lap gyártása	6 127	92,6	1 142	92,4
264. Égetett agyag építőanyag gyártása	34 516	104,1	5 545	199,6
265. Cement, mész, gipsz gyártása	46 601	110,4	4 988	83,0
266. Beton-, gipsz-, cementtermékek gyártása	67 339	96,3	3 817	71,5
267. Kőmegmunkálás	1 951	140,5	45	32,0
268. Máshová nem sorolt egyéb nemfém termékek gyártása	38 603	170,0	11 763	74,9
26. Összesen	236 215	109,0	83 429	83,4

* Előző év azonos időszaka = 100%

4. táblázat

Az egyes kiemelt építőanyag-ipari alágazatok 2001. évi termelési mennyiségei, belföldi és exportértékesítési adatai

Termék, illetve alágazat	Összes értékesítés		Belföldi értékesítés		Export-értékesítés	
	millió Ft	index*	millió Ft	index*	millió Ft	index*
2611. Síkúvegyártás	16 230	92,6	5 923	98,6	10 215	90,2
2612. Síkúveg feldolgozása	9 283	95,7	6 324	87,7	3 005	125,4
2613. Öblösüveg gyártása	19 601	97,6	8 395	105,5	11 207	96,6
2615. Műszaki, egyéb üvegtermékek gyártása	5 909	98,9	1 557	77,6	4 355	109,6
2621. Háztartási kerámia gyártása	14 353	90,2	4 986	81,7	8 743	91,5
2622. Egészségügyi kerámia gyártása	11 297	99,4	3 281	99,9	7 942	98,1
2623. Kerámia-szigetelők gyártása	1 996	102,6	515	103,6	1 431	97,1
2626. Tűzálló kerámiatermékek gyártása	12 184	158,3	3 803	119,1	7 645	169,8
2630. Kerámiaacempe, -lap gyártása	7 529	96,9	6 127	92,6	1 142	92,4
2640. Égetett agyag építőanyag gyártása	41 790	120,9	34 516	104,1	5 546	199,6
2651. Cementgyártás	49 955	106,9	44 670	109,7	4 941	83,3
2652. Mészgyártás	1 545	102,3	1 498	104,0	47	66,3
2653. Gipszgyártás	432	1253,8	432	1551,7	0	0
2661. Építési betontermékek gyártása	37 991	100,2	36 079	99,2	1 498	91,1
2663. Előre kevert beton gyártása	15 390	86,6	15 203	89,4	212	29,1
2664. Habarcsgyártás	12 675	107,6	11 360	109,8	1 251	83,7
2681. Csiszolótermékek gyártása	2 051	97,7	1 461	94,5	604	116,6
2682. Egyéb, máshová nem sorolt nemfém ásványi termékek gyártása	48 960	135,7	37 142	175,5	11 159	73,5

* Előző félév azonos időszaka = 100%

A táblázatok elemzése után megállapítható, hogy az építőanyag-ipari termelés volumene elmaradt az építőipar 2001. éves növekedésétől, ugyanis az építőipar 2001. évben összehasonlítható árszinten 9,9%-kal növelte a termelést.

Az építőanyag-ipari ágazatok közül a legnagyobb mértékben a téglá- és cserépipar (égetett agyag építőanyag gyártása), valamint a kőmegmunkálás és a máshová nem sorolt egyéb nemfém termékek gyártása szakágazatban bővült a termelés 20,9%-kal, 30,7%-kal, illetve 33,7%-kal, de kiemelkedő növekedés (7,6%) tapasztalható a cement, mész, gipsz gyártása szakágazatokban is.

A kormányintézkedéseket követően 2000. évben lendületet kapott a lakásépítés. Ennek hatására 2001. évben az égetett építőanyagok (tégla, falazati és tetőfedő anyagok) iránti kereslet megnövekedett.

2000. évben égetett agyagból készült *téglatermékek-ből*, vázkerámiás födém szerkezeti anyagokból, bélés-tekéből 1 557 778 ezer kisméretű téglaegegységnyt (k.m.t.e.) gyártottak, ebből 1 675 740 ezer k.m.t.e.-nyit értékesítettek. (Forrás: KSH 2000. évi Évkönyv)

2001. évben 1,2%-kal többet gyártottak, mivel a vállalkozások termelési és értékesítési számainak összesítése szerint a termelés 1 575 885 k.m.t.e. és az értékesítés 1 449 729 k.m.t.e. volt 2001. évben.

Az összes termelést és értékesítést ezer k.m.t.e.-ben az 5. táblázat szemlélteti.

5. táblázat

Össztermelés és értékesítés ezer k.m.t.e.-ben

Termék-csoportok	Gyártott mennyiség		Értékesített menny.	
	2000. év	2001.év	2000. év	2001.év
Kisméretű, ill. kettős méretű	118 210	106 283	123 752	92 605
Egyszerű blokk	171 169	106 283	123 752	92 605
Hőtakarékos blokk	324 583	193 041	333 816	176 155
Hőtakarékos porózus	601 980	696 662	661 625	655 031
Válaszfal	141 321	185 348	149 546	171 546
Födém	108 118	76 757	113 196	72 427
Burkoló és egyéb	30 209	27 206	30 484	25 864
Export	61 188	104 631	71 212	97 613
Összesen	1 557 778	1 575 855	1 675 740	1 449 729

Forrás: vállalati adatok alapján GM Lakáspolitikai Főosztály

A lakásépítők igen közkedvelt tetőfedő anyagából, a piros cserépből bizony 2000. év negyedik negyedévében hiány mutatkozott annak ellenére, hogy 2000. évben a gyártó vállalkozások 91 610 millió darab cserépet gyártottak, 19,4 millióval (26,8%-kal) többet, mint 1999. évben. 2001. évben az égetett cseréptermelem 88 857 millió db, az értékesítés 84 457 millió db volt, ami elmaradt a 2000. év teljesítményétől.

A 2001. évi visszaesés elsősorban az *elővásárlásoknak* köszönhető, ugyanis egyes vevők – a nagy inflációs árnövekedésre számítva (a földgáz árának jelentős emelésével összefüggésben) – a múlt év (2000. év) utolsó hónapjaiban jelentős (egyes becslések szerint 8000 db

lakáshoz valót) kemény tetőfedőanyagot (cserép) elővásároltak. Ezek a vásárlások egyrészt mérsékeltek a 2001. évi keresletet, másrészt megemelték 2000. évi bázisértékét.

Az égetett téglá, valamint az égetett cserép 2000., illetve 2001. évi országos exportját, illetve importját a 6. táblázat adatai szemléltetik.

6. táblázat
Db-ban, illetve k.m.t.e.-ben

Termék	Export		Import	
	2000. év	2001. év	2000. év	2001. év
Égetett cserép	15 399 753	14 990 867	29 240 175	33 118 906
Égetett téglá	13 523 109	13 934 868	8 301 637	11 007 539

A táblázat egyértelműen mutatja, hogy az égetett cserépből jelentkező igényt jelenleg csak importtal tudjuk kielégíteni.

Egy kisebb cserépgyár kapacitása 20-22 millió db cserép/év, tehát az országban, ahol jó minőségű anyag van (pl. Lenti és környéke), egy cserépgyárat kellene létesíteni, mivel a jelenlegi lakásépítési kedvben nagy szükség van rá, amellett még importkiváltást is eredményezne.

A *cementipar* 2001. évben 3451 ezer tonna cementet termelt, 100 ezer tonnával (3%-kal) többet, mint 2000. évben (3351 ezer tonna). Az *összes cementértékesítés* 3443 ezer tonna volt, 82 ezer tonnával (2,4%-kal) több, mint 2000. évben. Ebből a belföldi értékesítés 2949 ezer tonna, az exportértékesítés 494 ezer tonna. A belföldi értékesítés 6,8%-kal növekedett, míg az exportértékesítés 18%-kal csökkent.

A *cementimport* 2001. évben 577 055 tonna volt, 223 963 tonnával, 28%-kal kevesebb, mint 2000. évben. A cementimport többsége a 7. táblázatban látható országokból származik.

7. táblázat

Ország	2000. év	2001. év	Index % 2001/2000
Oroszország	172 343	173 952	101,0
Ukrajna	399 526	238 835	59,8
Moldávia	51 160	–	–
Szlovák Köztársaság	105 271	122 243	116,1
Románia	51 105	9 626	18,8
Többi ország	21 613	32 399	149,9
Összesen	801 018	577 055	72,0

A cementtermelés és -értékesítés növekedésének eredményeként 2001. évben a Magyar Beton Szövetség tagvállalatainak összesítése alapján 3034,49 ezer m³ transzportbetont gyártottak az országban. Ez a mennyiség 330,48 ezer m³-rel, 12,2%-kal több, mint a 2000. évben (2704,01 ezer m³). Ezt a termelési mennyiséget kb. 100 betonüzem állítja elő, amely – a cementadatokkal egybevetve – a magyar termelés kb. 70%-át adja, a további 30%-ot kb. 300-350 kisüzem (keverőtelep) állítja elő.

Az országban négy kerámia-alapanyagú burkolólapot (csempét, padlólapot) gyártó cég van (Zalakerámia Rt.,

Villeroy és Bosch Rt., Koráll Csempe Kft. és Gamma Kerámia Kft.).

A négy cég 2001. évben 9216 ezer m² burkolólapot (csempét, padlólapot) gyártott, ez a mennyiség 9,1 ezer m²-rel kevesebb, mint 2000. évben. A termelés csempéből 5912,6 ezer négyzetméter, padlólapból 3303,4 ezer m² volt. A hazai gyártású termékek összes értékesítése 9019,5 ezer m² volt, ebből 5824,2 ezer m² csempe, 3195,3 ezer m² padlólap.

A hazai termelést jóval meghaladó mennyiségű import érkezett 2001-ben az országba: csempéből 4510 ezer m², padlólapból 11 161 ezer m².

Ez a mennyiség csempéből 32,6%-kal, padlólapból 10,5%-kal több, mint 2000. évben. A fő exportáló ország Olaszország. Az összes importmennyiség 65,6%-a innen érkezett (10 286 ezer m²).

Az összes értékesítés számaiban 2696,3 ezer m² *burkolólapexport* is benne szerepel, ebből 1951,7 ezer m² a csempe és 744,6 ezer m² a padlólap. Sajnos 2001. évben az export csempéből nem növekedett, padlólapból viszont jelentősen növekedett. 2000. évhez viszonyítva a csempeexport 0,4%-kal (7,4 ezer m²-rel) csökkent, a padlólapexport 11,1%-kal (74,2 ezer m²-rel) növekedett.

Egyes *importtermékek* a magyar építőanyag-gyártó vállalatoknak sok problémát okoznak. A cement, a hullámpala, a csomagolóüveg, a csempe, illetve a kerámia burkolólapok ilyen mértékű behozatala a magyar termelés növekedését, új munkahelyek létesítését akadályozzák.

A Belpátfalvai Cementgyár és a Sajószentpéteri Üveggyár leállítását, az Orosházi Csomagolóüveg korábbi és jelenlegi termelés-csökkenését a tulajdonosok az import drasztikus növekedésével indokolják. Az ETERNIT Művek Hatschek Lajos Kft. tulajdonosai 2001. szeptemberében – a jelentős importmennyiségre való tekintettel – úgy döntöttek, hogy a magyarországi gyártást megszüntetik, és csak osztrák termékeket értékesítenek. Ez a döntés 151 fő munkahelyének a megszüntetését jelenti. Az osztrák importpala ugyan azbesztmentes, de ára miatt nem lesz annyira keresett, mint a hagyományos, több éve gyártott magyar termék.

A 8. táblázat az építőanyag-ipari főbb termékcsoportok árindexeit mutatja be 2001. I-XII. hónapban.

A táblázatból megállapítható, hogy 2001. év I-XII. hónapjában az áremelkedés még nem volt drasztikus, mivel az építőanyag-ipar árszintje 9,9%-kal emelkedett 2000. év azonos időszakához viszonyítva. (Forrás: KSH)

Az építőanyag-ipari termelés, értékesítés növekedése elsősorban annak köszönhető, hogy továbbra sem csökkent a beruházások üteme, és a lakásépítés az utóbbi években jelentősen (30-40%-kal) fellendült. A hazai, illetve külföldi szakértők elemző tanulmányaiból az olvasható ki, hogy a külföldi befektetők érdeklődése 2001. évben is folytatódott, amelynek eredményeként elsősorban a fővárosban és környékén, valamint az ország nagyobb településein számos lakás épült és épül, valamint sok új ipari

és kereskedelmi, illetve egyéb célú létesítmény, beruházás valósul meg, amelyek eleve nem valósulhattak volna meg az építő-, illetve építőanyag-ipar hozzájárulása nélkül.

8. táblázat

Építőanyagok árindexei

Termékcsoport	2001. I-XII. árindex*
0423-as termékcsoport: ajtók, ablakok fából	107,0
0741-es termékcsoport: falburkoló csempe, padlóburkoló lap és kályhacsempe	108,6
0743-as termékcsoport: téglá és hasonló építőanyag égetett agyagból	117,6
0744-es termékcsoport: tetőcserép, egyéb durvakeramia-ipari termék	108,6
0748-as termékcsoport: cement	108,0
0754-es termékcsoport: falazóelem, téglá, cserép, burkolólapok, blokkok betonból	111,1
0761-es termékcsoport: előre kevert építési beton	110,3

Forrás: KSH

* Előző év azonos időszaka = 100%

* * *

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS DIPLOMADÍJ ELNYERÉSÉRE

A Szilikátipari Tudományos Egyesület – a Veszprémi Egyetemen, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen, a Miskolci Egyetemen az Ybl Miklós Műszaki Főiskolai Karon, a Pollack Mihály Műszaki Főiskolai Karon, valamint a Győri Széchenyi István Főiskolán végzett hallgatók részére diplomadíjat adományoz.

A diplomadíj odaítélése az alábbi célokat szolgálja:

- kiemelkedő szakmai színvonalú diplomamunkákat, illetve alkotóinak anyagi és erkölcsi elismerését;
- a kezdő szakemberek körében a Szilikátipari Tudományos Egyesület tevékenységének megismertetését és annak munkájába történő bevonását.

A diplomadíjra pályázatot a felsorolt oktatási intézmények minden nappali és esti tagozatos hallgatója benyújthat, ha a diplomamunka az SZTE érdeklődési körébe tartozó **építési anyaggal foglalkozik, beleértve a nyersanyagok, a késztermékek, a gyártási technológiák, az új termékek fejlesztése, az ipari hulladékok hasznosítása stb., különös tekintettel az építési anyagokkal kapcsolatos környezetvédelmi kérdésekre.**

Várakozások

Az építőanyag-iparban 2002. év végéig az építőiparral megegyező vagy ahhoz közelálló termelésbővülésre lehet számítani. Mértéke 8-10% körül várható. Az értékesítés a termelés üteméhez közel állóan alakul. Egyes területeken bizonyos termékeknél (pl. égetett cserépnél) időszakosan átmenetileg építőanyag-hiánnyal, illetve a megrendelés későbbi teljesítésével kell számolni.

Amennyiben ez a keresetnövekedés tartósan bizonyul, akkor a jövőben kapacitásnövelő beruházásokra (tégla- és cserépiparban) is lehet számítani.

A Széchenyi-terv pályázatai lehetőséget teremtettek a magyar vállalkozóknak is arra, hogy építőanyag-termelő gyáraikat – állami támogatással – modernizálják, korszerűsítsék, a mai kor követelményeinek megfelelő terméket állítsanak elő. Ezzel a lehetőséggel egyre több vállalkozó élt 2001. évben. Reméljük, 2002-ben folytatódik ez a tendencia.

Forrás:

- KSH – Ipar 2001. január-december
- Vállalkozások adatai
- GM Közgazdasági Főosztály-Statistikai Osztály

A pályázathoz csatolni kell:

- a pályázó személyi adatait (név, állandó lakhely, levelezési cím),
- az adó- és a TB- számát,
- annak az intézménynek (kar, szak, tanszék) a nevét és címét, ahol a tanulmányát a pályázó folytatta,
- annak az intézménynek a véleményét, ahol a diplomamunka készült.

A pályázatot ajánlott levélben a Szilikátipari Tudományos Egyesülethez kell benyújtani (1027 Bp., Fő u. 68.)

A pályázat benyújtási határideje: 2002. augusztus 30.

A pályázatot az Egyesület által felkért szakértőkből álló bizottság bírálja el. A legjobb eredményt elért pályázók egyenként 25 000 forint díjban részesülnek. A pályázati díjat nyert hallgatók két évig ingyenes tagságot kapnak az SZTE-től, és az „Építőanyag” c. szakmai folyóirat a díjazott hallgatók diplomamunkájának fontosabb eredményeit cikk formájában bemutatja.

Budapest, 2002 május

SZTE Vezetősége

**Rendelje meg az „Építőanyag” folyóiratot
SZTE, 201-9360**